

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Redegørelse af 13/12 2000 om brugerbetaling. (Redegørelse nr. R 6).

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

1. Indledning

Som afslutning på en folketingsdebat om en forespørgsel om brugerbetaling for samfundets velfærdsydelse vedtog Folketinget den 20. januar 2000, at regeringen inden årets udgang skulle komme med:

- 1) En rapport om de sociale og fordelingsmæssige konsekvenser af skattefinansiering og brugerbetaling.
- 2) En redegørelse med oplæg til politisk stillingtagen til, efter hvilke principper brugerbetaling anvendes, så der kan skabes klarhed og gennemskuelse for borgerne.

Regeringen fremlægger på denne baggrund følgende redegørelse om brugerfinansiering. I redegørelsen behandles både de sociale og fordelingsmæssige virkninger af skatte- og brugerfinansiering og principper for brugerbetaling. Redegørelsen besvarer derfor både pkt. 1) og 2).

Redegørelsen indledes med en oversigt over, hvad begrebet brugerbetaling dækker over, efterfulgt af en statistisk belysning af udviklingen i omfanget de seneste 30 år. Dernæst behandles fordelingshensyn og etiske hensyn samt adfærdsvirkninger af brugerbetaling. Herefter diskuteres sammenhængen mellem brugerfinansiering og valgfrihed. Redegørelsen afsluttes med en sammenfatning af principper for brugerbetaling.

2. Hvad er brugerbetaling?

Brugerbetaling anvendes som betegnelse for forskellige typer af situationer, hvor borgere eller

virksomheder bidrager direkte med en betaling ved et forbrug af en ydelse, som det offentlige er involveret i tilvejebringelsen eller finansieringen af. Brugerbetaling står dermed i modsætning til skattefinansiering, som er kendetegnet ved, at forbrug og betaling er adskilt for den enkelte.

Brugerbetaling anvendes hyppigst om de tilfælde, hvor den offentlige sektor producerer en ydelse, som delvist finansieres af brugerne. Et eksempel er forældres betaling for dagpasnings-tilbud til børn.

Brugerbetaling anvendes derudover i nogle sammenhænge som en betegnelse for de tilfælde, hvor borgerne kun delvist betaler for et forbrug af en ydelse, som produceres i privat regi, men hvor det offentlige yder et tilskud til købet af ydelsen. Et eksempel på denne betydning af brugerbetaling er borgernes egen betaling for tandlægeydelser eller medicin. I det sidste tilfælde er der tale om, at det offentlige yder tilskud til købet af en vare.

Brugerbetaling som betegnelse for den private betaling af ydelser fra private virksomheder er et skridt mod en meget bred betegnelse af begrebet, som også kunne omfatte den private betaling for andre ydelser med offentlige tilskud eller momsfrigørelse og i sidste instans hele det private forbrug. Brugerbetaling vil derfor i det følgende blive diskuteret som betaling for serviceydelser der i mere snæver forstand produceres af det offentlige, men konsekvenserne vurderes i sammenhæng med andet privat forbrug.

Brugerbetaling er således en del af det private forbrug, idet grænsen mellem privat og offentligt forbrug drages efter, hvem der betaler, og ikke efter hvilken sektor der organiserer produktionen.

Tabel 1 viser en oversigt over nogle af de væsentligste af de ydelser, hvor der er brugerbetaling.